

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

47. ÉVFOLYAM

1981. FEBRUÁR

1. SZÁM

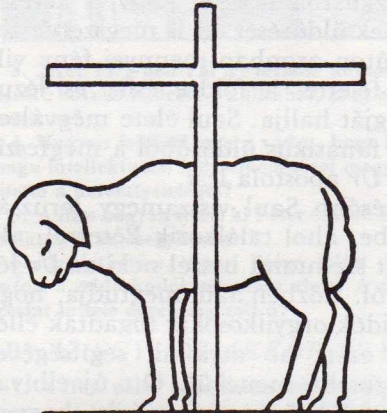
AZ IGAZI BŐJT

A Szentírás sok helyen figyelmeztet bennünket arra, hogy Isten útálja a hazug és képmutató bőjtöt. Nem mindegy tehát, hogy milyen a mi mostani bőjtünk. Amikor Keresztelő János Jézusra mutat és csodálattal mondja: Íme, Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit (Jn. 1:29), minden időkre megadta a legjobb bőjti útmutatót. Mert bőjt éppen az a nagypénteket megelőző, lélegzetelállító időszak, amelyben csodáljuk a mi Urunk kimeríthetetlen szeretetét.

Amikor emberek találkoznak Jézussal, akkor mindig a Csodálatossal találkoznak és megtelik szívük ámulással. Gondoljunk a bethlehemi pásztorokra, a tömegre, amely csodálkozott kedves beszédén, a bűnös asszonyra, aki úgy csodálkozott, hogy neki mindent igazán megmondott az Úr, és gondoljunk arra, hogy a Jelenések könyve szerint az üdvösségről is méltán énekeljük: *"Mily menyegző! A szem bámul, a szív ámul, száj meg ujjong boldogul. Ím a vőlegény barátja, mint csodálja s színe előtt leborul."*

Vajjon a mi bőjtölésünk és egész lelkiéletünk nem túlságosan szürke? Még nézünk Reá, de szemünkben nem a döbbenet és csodálat, hanem fásultság, unalom és közöny van. Bőjti időnkben hadd jusson bensőnkig az Útkészítő kiáltása: Íme, csodálatok Istennek Báránynál!

Soha sem telhetünk be azzal a csodával, hogy Ő Isten és mégis alázatos emberré lett. Ő, a mindenható Ige, kezesbáránként jött közénk. Ha egy ember nagy méltóságra tesz szert, ez már elég ahhoz, hogy elhidegüljön a szíve a régi barátaitól. Ő pedig isteni mindenhatóságában is éppen a bűnösök közé telepedett le legszíveseb-

ben. Soha nem csalódtunk benne. Hűtlenkedésünkben ezer oka lett volna arra, hogy megbántódjon és faképnél hagyjon bennünket. De nem tette. Alázatosan hűséges maradt.

De a legcsodálatosabb mégis az, hogy Istennek báránya nemcsak alázatos volt, hanem áldozati báránnyá lett. Beállott az ószövetségi bárányáldozatok végeláthatatlan sorába és egyetlen áldozatával örökre tökéletessé tette a megszenteltek. Még az örökélet sem elég ahhoz, hogy csodáljuk Isten Fiát, aki az oltáron kitette életét érettünk. Az Ő élete a menny dicsőségében otthonos, tiszta, csorbítatlan és kiteljesedett élet. Ezt a teljes életet tette Ő le, értünk. A Golgota áldozatának szeretetébe még a magasságos angyalok is csak káprázva tudnak beletekinteni. Éppen mi maradnánk érzéketlenek?

Amilyen csodálatos az áldozata a báránynak, olyan az eredménye is: eltörli a bűnt! Nem kell-e nekünk új-jongva csodálnunk Őt, aki hatalmának karjaival eltörölte a bűnt, egyetlen ellenségünket.

Ez az örömhír az egész világnak szól. Milyen csodálatraméltó szeretet ez! Semmi személyválogatás, osztályozás és szűkkeblűség sincsen benne. Csak ebben az órában is az egész világon hány helyen hirdetik Őt! Fe-

hér, sárga, fekete, rézbőrű kezek Őreá mutatnak, mindenféle nyelven dicsőítik a Bárányt a bizonyágtévészek, énekek, imák. A földnek minden pontjáról rászzegeződnek a szemek és csodálják, imádják Őt a szeretetéért.

Jertek és hívjuk Csodálatosnak a megöletett Bárányt! (Üzenet)

Túrmezei Erzsébet:

Nekem az élet...

*Most a tavasz dalára hallgatok.
Körülölelnék könnyű illatok:
a föld szaga, az édes sarjadás.
Közel a húsvét, a feltámadás. —
Tavaszbolyong most erdőn, réteken.
Dalol, az életről dalol nekem.
Útjára lenge barkaág hajol.
Az életről, az életről dalol.
A légből hangok halk hulláma ring:
„Az élet álmaink és vágyaink...
Akarunk, égünk, vágyódunk, vagyunk.
Az élet sóhajunk és bánatunk...“
A légből hangok halk hulláma zúg.
Tavaszból dalol... a dala oly hazug.*

*Ajkamon könnyű, halk mosollyal
állok rügyet fakasztó reggelen
a földszagú, idegen dal felett,
és Jézus, életem, köszöntelek.
„Nekem az élet“? Te világ, te föld,
ne hidd, hogy színed, illatod betölt,
a színed, fényed, vágyad, illatod.
Minden virágod ideadhatod
s lelkem kiált, sikolt epedve: Még!
„Nekem az élet Krisztus!“ Ő elég.
Színed, virágod, terved, vágyadat:
tavaszi föld, a szívem megtagad.
Földszagú dal, zenghetsz a réteken,
én megtagadlak! Más az éneke.
Lelkemre hullnak fények, sugarak.
Megyek a kéklő, tiszta ég alatt,
útamra hajlik barka, mirtuszág,
és zengem én az élet himnuszát,
az életét... az Úrnak Krisztusát.*

(Őszből tavaszba)

PÉTER ÉS PÁL

2-részes TV-filmet mutat be a CBS

április 12-én és 14-én

Hol található az olvasó csekély néhány tucatnyi oldalra sűrítve változatos és izgalmas események egész sorát — fordulatos bírósági tárgyalások, forradalmak és zendülések, vallás-üldözések, világpolitikai intrika, vértanúk halála, kalandos utazások hajótöréssel és megmeneküléssel — mindehhez az ókori világ bámulatos panorámája képezve hátteret?

Az apostolok cselekedetei című újszövetségi könyv a keresztyénség keletkezésének és elterjedésének lenyűgöző drámáját tárja az olvasó elé. Ez a könyv egyedülálló az egész Újszövetségben, és olyan kincstár a ma keresztyénei számára, amelynek hiánya szegényessé tenné a kezdetre vonatkozó ismereteinket.

Krisztus elkötelezett tanítványa, Péter, és a kiolthatatlan lelkesedésű misszionárius, Pál a könyv főalakja. Apostoli tevékenységük — az evangélium hirdetése Jeruzsálemtől kezdve Kis-Ázsiában, majd Európában, bátor megállásuk az üldözések alatt, sőt az a képességük is, ahogyan az egyház missziójának iránya és mibenléte feletti véleménykülönbségüket át tudták hidalni — gyakran drámai mélységet és magasságot ér el. Kalandos életútjuk leírásában Isten Szentlelke szól a hit és a szeretet, a törvény és a szabadság, a győzelem és a vereség, az élet és a halál értelméről.

Április 12-én (virágvasárnap), este 8 és 10 óra között, majd április 14-én, kedden este folytatva, 9—11-ig a CBS hálózat közvetíti a "PETER AND PAUL" c. új TV-filmet, melynek írója, Christopher Knopf, az Újszövetség alapján mutatja be a keresztyén egyház életét a Kr.u. első évszázadban. A film felvételeit Görögországban készítették, a történet számos eseményének színhelyén. Pál szerepét Anthony Hopkins, Péterét Robert Foxworth játssza.

A NÉGYÓRÁS FILM RÖVID TARTALMA

I. rész: április 12, este 8—10-ig

Kr. u. 36-ban vagyunk, Júdea római uralom alatt. Jézus Krisztus követői — köztük Péter, Jakab és János — már a kibontakozó üldözések súlya alatt élnek. A főpap és a tanács

elrendeli István diakónus kivégzését, mert az bátran hirdette Jézust, a Messiást. István megkövezésének egyik szemtanúja Saul, a kisázsiai Tarzusz szülöttje, kisvártatva Damaszkuszba utazik, hogy a keresztyének üldözését ott is megszervezze. Az úton azonban mennyei fény villan felette, a földre esik, és Jézus hangját hallja. Saul élete megváltozik: fanatikus üldözőből a megfeszített Úr apostola lesz.

Később Saul visszamegy Jeruzsálembe, ahol találkozik Péterrel, aki mint szemtanú beszél neki az Úr Jézusról. Közben Saul megtudja, hogy a zsidók orgyilkosokat fogadtak ellene, ezért az atyafiak segítségével Tarzuszba menekül. Ott új elhívása felől töpreng, és várja, hogy a jeruzsálemi atyafiak mikor üzennek érte. Közben sátorkészítéssel tartja fenn magát.

Ezalatt Jeruzsálemben Heródes Agrippa, a Nagy Heródes unokája folytatja a keresztyének üldözését és kivégezteti Jakab apostolt, János testvérét. Péter is börtönbe kerül, de csodálatos módon kiszabadul. A film szerint Jánossal Galileába megy, és ott a zsidók között hirdetik az evangéliumot.

Barnabás, egy vagyonos ember, a jeruzsálemi gyülekezet mecénása, Tarzuszba utazik, és Saul onnan magával viszi Antiókhiaiba, a római birodalom harmadik legnagyobb városába, ahol már egy virágzó keresztyén gyülekezet létezik. Itt nevezik Krisztus követőit először keresztyéneknek. Barnabás és Saul nagy sikerrel működnek ebben a városban. Ezután Márk kíséretében Kis-Ázsia városait keresik fel, a zsidó kolóniák egyrésze azonban ellenségesen fogadja őket, sőt a pogányokat láztítja ellenük. Saul állandóan visszatérő maláriája is nehezé teszi a missziói munkát. Márk elkedvetlenedve visszatér Jeruzsálembe, ahol hírül adja, hogy Saul most már Pálnak nevezi magát.

Pizidiában és Lisztrában a zsidók vitát provokálnak, majd megkövezik Pált és Barnabást. Ők azonban ki-

tartanak, és mind a zsidók, mind a pogányok között folytatják munkájukat. Mikor már eredményeket tudnak felmutatni, jön a hír, hogy egy jeruzsálemi csoport kifogásolja a nem-zsidók megtérítését.

49-ben az ún. apostoli zsinaton Pál megvédi munkáját a jeruzsálemi keresztyének előtt, akiknek feje ebben az időben már Jakab, Jézus testvére. Pál kifejti, hogy az üdvösség egyedül hit által van, és inti az atyafiakat, hogy a megtérített pogányokra nem szabad rákényszeríteni a zsidó szokásokat: a körülmetélést, étkezési szabályokat, és egyéb rendelkezéseket. Péter és Jakab a zsidók ellen Pál oldalára állnak. Később azonban, Antiókhiaiban, Péter megmáskítja álláspontját és kompromisszumot sürget. Pál élesen bírálja Péter meghátrálását.

II. rész: április 14, este 9—11-ig

51-ben Pált ismét úton találjuk három új munkatárssal: Lukáccsal, Timótheussal és Szilással. Ekkor mennek át első ízben Európába. Filippiben, Athénben és Korinthusban hangzik Isten igéje. A film szerint két Jeruzsálemből küldött zsidó ügynök követi őket nyomon, hogy missziói munkájukat aláaknázza.

A fáradhatatlan apostol 57-ben Jeruzsálembe érkezik, és átadja a gyülekezetek nagyszámú gyűjtését az anyaggyülekezet vezetőinek. Kis-Ázsiából odavetődött zsidók felláztatják a tömeget, karmaik közül római katonák mentik meg Pált; az ezredes utasítására azonban vizsgálati fogságba helyezik. Kétévi huzavona után a helytartó elhatározza, hogy Rómába viteti őt, a császári bíróság elé. Pál régi vágya, hogy a birodalom fővárosára is kiterjessze missziói munkáját, nemsokára beteljesül.

A heves téli viharok által hanyatott hajó sok viszontagság után Málta partjain zúzódik össze. Pál megmenekül és végül is Rómába érkezik. Híre megelőzi őt, s a város keresztyénei már a Via Appián virág-esővel fogadják. Néró utasítására háziőrizetbe kerül két évre, ami nem akadályozta abban, hogy az őt szabadon látogatók előtt hirdesse a Krisztusról szóló evangéliumot. Ebben az időben keletkeztek "fogságból írt" levelei.

A film szerint 63-ban a hóhér pallosa vet véget Pál életének. Kivégzése jelzi a Néró alatti keresztyén-

üldözés kiszélesedését. Nemsokkal utóbb Rómába érkezik Péter apostol, és még abban az évben őt is kivégzik.

ISMERTETÉSÜNK CÉLJA

Az első századbéli keresztyén közösség, benne Péter és Pál életének és szolgálatának a televízió képernyőjére való alkalmazása azért is időszerű, mert jelenleg a keresztyén egyházak mind több súlyt fektetnek a Biblia beható tanulmányozására már csak azért is, hogy a mai kor hívője fokozottabban értékelje hitbeli örökségét. A "Peter and Paul" c. darab jó szolgálatot tehet azzal, hogy az Újszövetség ötödik könyvét (Az apostolok cselekedetei) életközébe hozza, és a nézőket arra ösztökélje, hogy felújult érdeklődéssel vegyék kezükbe az Újszövetséget.

Egy másik fontos tényezője a "Peter and Paul" mostani bemutatásának az, hogy a keresztyének mostanában világszerte új megfontolás alá veszik az egyház mibenlétét, a misszióknak új meghatározást adnak az 1980-as évekre. A ma folyó dialógusok témái majd mind olyanok, amelyekkel már Jeruzsálem, Róma, Antiókhia ifjú keresztyén egyházai is szemben találták magukat.

A Biblián alapuló színjáték alkalmas arra, hogy a nézőknek, hogy a múltba lépjenek; személyessé teszi számukra a szereplők élményeit, mert párhuzamba állíthatják azok életét a magukéval.

Ezt a folyamatot segíti elő a darab utólagos megbeszélését irányító jelen útmutató. Remélhetőleg családi körben éppúgy felhasználásra kerül, mint gyülekezeti alkalmakkor.

A következőkben három részből álló kérdés-sorozatot találunk, amely bemutatja, hogy a film hogyan lehet kiindulópontja olyan fontos témák megbeszélésének, mint pl. a keresztyén vallás sajátos dimenziói; a hit mibenléte; a kegyelem értelmezése; az egyház missziójának többirányú meghatározása; és végül: hogyan fogják fel a keresztyének Izráel szerepét Isten üdvtervében.

A) PÉTERRŐL ÉS PÁL RÓL

1. A film megnézése előtt készíts egy listát olyan jelzőkből, amelyek szerinted Pétert, ill. Pált leírják. A műsor után nézd át a listát, s ha kell, egészítsd ki új szavakkal.

2. A darab melyik jelenete mond el legtöbbet Péterről? Pálról? Miben hasonlítanak egymáshoz? Miben különböznek?

3. 2Kor 12:7-ben Pál a "testébe adatott tövisről" beszél. Kiderül-e a filmből, hogy mi lehetett az?

4. Hogyan felelnél arra a vádra, hogy Pál a maga intellektuális hücskelésével meggyengítette a keresztyénséget?

5. A film hogyan fejezi ki Péter mások feletti tekintélyét az ősegyházban?

6. Megérthető-e, hogy Péter miért ingadozott a zsidóságot nyomása alatt? A darab szerint miféle egyéniség volt ő?

B) AZ EGYHÁZ AKKOR ÉS MA

1. A film némi betekintést ad az ősegyház szervezeti felépítésébe. Az Újszövetség tanulmányozásával többet megtudhatsz erről. Kik voltak az első vezetők? Honnan nyerték megbízatásukat?

2. Az Újszövetség tudósítása szerint Pál jogi szempontból római, szellemileg görög, lelki gyökerében pedig zsidó volt. Ez a széles háttér előnyére volt a vegyesnépeségű római birodalom területén végzett missziói munkájában. Mely tulajdonságok hasznosak a keresztyének számára a nem-hívők felé való bizottságtételnél?

3. Mit mond neked az athéni Aeropáguson elhangzott páli igehirdetés (ApCsel 17:16-34) arról, hogy a keresztyének hogyan közelíthetik meg a nem-keresztyén világvallások híveit?

4. Pál sportkifejezéseket használ a keresztyén élet minden erőt és idegszálát igénybevevő voltának esetelésére — a küzdelem megvívása, a verseny megfutása. Milyen kifejezéseket használnál a saját hitéleted jellemzésére?

5. Tanulmányozd az ApCsel 15:1-21 verseit, valamint a Galatákhoz írt levél 2. részét a Jeruzsálemben lezajlott apostoli zsinatra vonatkozóan. Az ősegyházat szakadás fenyegette a pogányok térítése kérdésében. Milyen tanulságok vonhatók le abból, ahogyan a zsinat ezt a kérdést elintézte? Hogyan befolyásolták az akkori határozatok az egyház jövőjét?

6. Vannak-e olyan események az egyháztörténelemben Péter és Pál idejéből, amelyeket hiányoltál a filmben? Mely eseményekre gondolsz? Miért?

7. Adj feleletet egy olyan személynek, aki azzal dicsekszik, hogy ő "van olyan jó", mint X. Y., aki keresztyénnek mondja magát és rendszeresen jár templomba. Mi lett volna Pál válasza erre?

C) EGYÉNI INDÍTTATÁSOK A FILM NYOMÁN

1. Megtapasztaltad-e valaha is a "most csoda történt velem" érzését az életben, mint amilyen Pál élménye volt a damaszkuszi

úton, vagy Péter álma? Tégy valamilyen megjegyzést a következő gondolatra: "Életünk fordulataiban, röpké pillanatok szépségében, vagy fájdalomában néha ránkvetődik egy sugara annak a fénynek, ami a szenteket megvakított, de azután — a szentektől eltérően — tovább megyünk, mintha semmi sem történt volna."

2. Ha ott lettél volna, amikor Pál először találkozott Péterrel, milyen kérdéseket tettél volna fel az utóbbinak Jézus felől?

3. Melyikkel azonosítanád magadat leginkább: Péterrel, az ingatag hívővel, a radikális Pállal, vagy pedig a középutas Jakabbal?

4. Hogyan reagálnál a "megtértek" göggyére? Hogyan kezelte Péter, ill. Pál ezt a típust?

5. Pál azt hirdette, hogy az embert egyedül a kegyelem menti meg. Amikor azt mondod, hogy Isten kegyelmes, mit értesz ezen? Megtapasztaltad-e ezt a kegyelmet?

6. Véleményed szerint arra hívatott-e minden keresztyén, hogy másokat megtérítsen? Kényelmetlenül érzed-e magad, amikor bizonyoságot kell tenned Krisztusról?

7. Miért ment Pál először mindig a zsinagógába, amikor egy új városba érkezett? Tanulmányozd a Római levél 9-11. részeit.

8. A film Péter és Pál halálával végződik, Jeruzsálem hamuvá égve, a római keresztyének pedig rettenetes üldözés alatt szenvednek. Miért sugároz mégis diadalmat az utolsó jelenet?

(Copyright © 1981 by Cultural Information Service. Translated by permission.)

* * *

A "Peter and Paul" c. TV-film a jelek szerint mentes a szokásos hollywoodi sallangoktól, mert célja a nézők érdeklődésének felkeltése az őskeresztyén egyház élete iránt. A nézőkkel kézbevenni az Újszövetséget, főképpen Az apostolok cselekedetei és Pál levelei tanulmányozására.

További segédeszközként megvételre ajánljuk Kovács Károly ev. teol. professzor könyvét: HELLENIZMUS, RÓMA, ZSIDÓSÁG (Az Újszövetség korának világa), mely kítűnő forrásmunka a keresztyénség keletkezése történelmi háttérének megértésére. Az 502 oldalas könyv ára fűzve 7.00 US dollár, melyben a postai szállítási is benne van. Megrendelhető az ár egyidejű beküldésével: ERŐS VÁR, P. O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102.

CHICAGO

Az ottani magyar evangélikusok számára — még nem véglegesített tervek szerint — Nt. Tessényi Kornél ny. lelkész tart úrvacsorai istentiszteletet a húsvét utáni egyik vasárnapon. Az istentisztelet helye valószínűleg Árvay Tiborné testvérünk otthona: 7222 Wilson Terrace, Morton Grove. Felvilágosításért hívjuk Árvay Tibornét a 965-7072, vagy Tomaj Gusztávot a 463-4029 telefonszámon.

* * *

PITTSBURGH

A húsvétkörüli magyar ev. istentisztelet megtartásáról lapzártáig nem kaptunk értesítést. Az ottani testvérek felvilágosításért hívják vitéz Zerinváry Miklós volt felügyelőt: 373-1298.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

"ERŐS VÁR"

(USPS 178560)

P. O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the
Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued bi-monthly: February, April, June,
August, October, and December.

No. 1. (212) Vol. 47.
FEBRUARY 1981

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 U.S. dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "Zip Code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címkezlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

AZ EVANGÉLIKUS SZÓRVÁNYLELKÉSZ

Buthy Dénes

Az óhazai egyházban alig van néhány evangélikus lelkész, akinek ne volna szórványa. Majdnem minden anyagyülekezethez tartozik néhány falu, vagy éppen város, ahol csak kisszámú evangélikusság él. De róluk is pásztori gondot visel a legközelebbi lelkész.

Itt Amerikában — kevés kivétellel — minden lelkésznek megvan a maga gyülekezete, s szolgálatát ott végzi. A távolabb lakó hívek is könnyen eljutnak a templomhoz, ha akarnak. A baj ott van, hogy a legtöbben nem akarnak. Furcsa egy világ ez. Amerikát sokan hívják "melting pot"-nak. Azt értik ezen, hogy a világ minden nemzetisége és faja képviselve van itt, s előbb-utóbb mindet egybekovácsolja. Mind átveszi az amerikai "életformát".

Ez igaz a mi magyarjainkra is. Itt most nem kívánok foglalkozni azzal, hogy miként hagyják el nyelvünket gyermekeikben, miként felejtik el sok hagyományát a magyar kultúrának. Vallási téren vizsgálom meg a helyzetet. Mivel Amerika nagy többségében protestáns ország, minden helységben, legyen az kicsi vagy nagy, megtalálható néhány protestáns templom. Gyakorlatilag a vallási határok elmosódnak az emberekben. Ha egy lutheránus amerikai elkerül lakóhelyéről egy más helységbe, és ott nem talál lutheránus templomot, két lehetősége van: vagy egyáltalán nem csatlakozik templomhoz (gyülekezethez), vagy pedig minden nagyobb lelki kérdés nélkül beáll egy másik protestáns templomba. A harmadik lehetőséget elenyészően kevés választja, azt, hogy mindenütt megmaradjon evangélikusnak. Boldogult Túróczy püspök úrnak hallottam egyszer egy előadását, melyben azt fejtette ki, hogy a mi vallásunk miért olyan igaz és szeretett vallás. Összefoglalásként azt mondta, ha a világon ő egyedül lenne csak evangélikus, akkor is evangélikus maradna.

Bizony, sokan nem szívelelik meg az ilyen példaadást. Így vesződnek el az evangélikus magyarok. Nemcsak ott, ahol nincsen magyar evangélikus templom, hanem még ott is, ahol van és pedig könnyen elérhető közelségben. A hithez, a valláshoz való ragaszkodás háttérbe szorul más

érdekek miatt. Nem kis szerepet játszik ebben a dollár utáni hajsza. Ez az első. Isten és az Ő tisztelete maradhat, várhat jobb időkre. A sekélyes vallási öntudat, a vallás tanáiban és történetében való tudatlanság, a Biblia "dísz tárgyként" való kezelése mind olyan okok, melyek egy-egy magyar evangélikust távol tartanak az egyháztól.

Hányszor sírt a lelkem szomorú példakon. Ősi, kemenesaljai törzsből kiszakadt házaspár, akiknek több mint két évtizede nem kell többé a vallás, gyermekeik konfirmálásáról elfeledkeznek. Akad, ahol a gyermek nincs megkeresztelve. Még többen elfelejtik szülői kötelességüket a konfirmációt követően: gyermekeik nem járulnak rendszeresen az Úr asztalához. S ez előfordul kevesebb, vagy magasabb műveltségű személyeknél egyaránt. A lelkipásztor tanácsa elmegy a fülük mellett.

Találkoztam magyarokkal, akik Amerikába érkezésük kezdetétől angolnyelvű egyházhoz csatlakoztak. Megérthető ott, ahol nincs magyar szolgálat. Semmiképpen sem menthető ott, ahol van. Hiszen a reformáció egyik nagy vívmánya volt: Isten Igéjét anyanyelvén minden népnek! Meggyőződésem, hogy még azoknak is, akik szinte teljesen megértik az angol nyelvet, Isten Igéje legszebben, legerőteljesebben, szívhezszólóan anyanyelvükön szól. Mit nyert a Szentigéből és annak hirdetéséből az a magyar, aki megérkezésakor alig tudott pár szót angolul? S annak, akinek még ma is komoly nehézsége van "amerikaiul" írni és olvasni? Dehát amerikai egyházhoz járnak. S közben mi, még meglevő magyar egyházak küzdünk nemcsak a holnapért, hanem a jelenért is. Sokszor vádoljuk a kommunista rezsimet, hogy a vallási életet elnyomják, szolgálatait korlátozzák. Ugyanakkor hallgatunk arról, hogy itt Amerikában, ahol semmiféle hivatalos korlátozás nincsen, a materializmus, a dollár-hajsza, az élvezetek akár sportban, akár üdülésben, vagy pedig társasági elfoglaltságokban sokkal nagyobb kárt okoznak a lelki élet területén! A saját lelki életükben! Mert sajátmagukat fosztják meg a lelki kincsektől.

Mi, itt szolgáló magyar evan-

gélikus lelkészek mindig készek vagyunk arra, hogy felkeressük magányosan, elszigetelten élő hittestvéreinket. Sokszor hívó szó nélkül is megyünk. Mennyivel inkább, ha meghívást kapunk!

* * *

Balatonszárszó és vidéke után egy évet Zalaegerszegen töltöttem. Egyszer majd erről is és Pehm József apátplébánosról, a későbbi Mindszenty bíborosról való tapasztalataimról is szólok.

Egy év után újra a Balaton mellett voltam. A gyönyörű Magyar Tenger veszprémi és észak-somogyi részén. 1942-től kezdve Siófok központból szolgáltam kb. 14 másik helységet. Mindenkit számon tartottunk, gyermekeket és felnőtteket egyaránt. Ők is számon tartottak, igényeltek minket. Egy vasárnap három, esetleg négy különböző helységben tartottam istentiszteletet. A nyár a balatoni nyaralók ezreivel megnövelte a hívek számát. Prédikáltam nemcsak Enyingen és Siófokon (e két helyen minden vasárnap), hanem Balatonkenesén, ahol a Fővárosi Üdülőben olyan illusztris hívek is jelen voltak, mint Raffay Sándor püspök, Szelezky Zita és mások, továbbá Balatonszabadiban, ahol egyszer Ordass Lajos püspök is nyaralt. Ebben az időben állt már az enyingi új evangélikus templom 1938 óta, unokatestvérem, Komjáthy Lajos lelkész buzgó fáradozása nyomán. De Siófokon nem volt semmink. A református templomban tartottuk minden vasárnap az istentiszteleteinket. Szolgálatom emlékezetes ideje, ami mindenkor Isten iránti mély hálára indít, hogy 1946 nyarán sikerült egy olyan épületet megvennünk, ami nemcsak istentiszteleti helyről, hanem tágas lelkési lakásról is gondoskodott. A Fő utcán! A balatoni múút mentén! Homlokzati nagybetűs felírással: ERŐS VÁR A MI ISTENÜNKNÉ! Vételárában benne volt, amit az ország különböző gyülekezeteiben gyűjtöttem össze, valamint a Kapi Béla püspök által nyújtott külföldről érkezett segély. Nagy volt az öröme a kis nyájnak. Tervünk volt az is, hogy külön templomot is építünk, vörösköböl. Meg is vettük a Balaton zalai oldaláról a szükséges mennyiségű követ, tervet is készítettünk, templomtelket is kaptunk a községtől nagy vita közben, de egyhangú szavazattal. (Egyedül a hely-

beli plébános szavazott ellene a képviselő testület gyűlésén.) Gyönyörű telek, néhány ugrásra a tóparttól. Sajnos, különböző tényezők hatására, a tervet fel kellett adni. De az 1946-ban szerzett imaház ma is szolgálja a gyülekezetet.

Szép Balatonunk varázsa ma is bennem él. De sokat gyalogoltam, kerékpároztam, autóztam a partjain! Élveztem langymeleg vizét, csemegeként fogyasztottam nem egyszer a balatoni fogast és süllőt, de

ettem a keszeg húsából készült fasírozottat is, meg ízletes halászelevest. Közben 14 éven keresztül szolgáltam a szórványt, maroknyi kis gyülekezeteket, akik megbecsülték és szerették egyházuk anyai gondoskodását. Néha pedig felhangzott a kedves balatoni nóta is:

*Hullámzó Balaton tetején
Csónakázik egy halászegény.
Hálóját a szerencse,
Őt meg a kedvese
Elhagyta szegényt.*

MEGÁLDOZTA EGYETLENÉT

Isten próbára tette Ábrahámot, és megszólította: Ábrahám! Ő pedig felelt: Itt vagyok. Isten ezt mondta: Fogd a fiadat, a te egyetlenedet, akít szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijjá földjére, és áldozd fel ott égő áldozatul, az egyik hegyen, amelyet majd megmondok neked! Ábrahám fölkel reggel, fölnyergelte a szamarát, maga mellé vette két szolgáját meg Izsákot, a fiát. Fát is hasogatott az áldozathoz. Azután elindult arra a helyre, amelyet az Isten mondott neki.

Amikor odaértek, oltárt épített ott Ábrahám, rárakta a fadarabokat, megkötözte a fiát, Izsákot, és föltette az oltárra a fadarabok tetejére. De amint kinyújtotta Ábrahám a kezét, és már fogta a kést, hogy levágja a fiát, kiáltott az ÚR anyala a mennyből: Ábrahám! Ábrahám! Ő így felelt: Itt vagyok. Az angyal így szólt: Ne nyújtsd ki kezedet a fiúra, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet. (1Móz 22:1-3, 9-12.)

“ÁLDOZD FEL” — szól Isten Ábrahámhoz, annak egyetlenegy fiára, a szeretetre mutatva. — És Ábrahám elindult. A legdrágább kincséhez való ragaszkodás, az apai szeretet harcot vívott lelkében az istenfélelemmel, az engedelmessegre való készséggel. — A hit csodája a Mórijjá hegyéig vitte Ábrahámot. Minden áldozatra kész, hogy bebizonyítsa Istenben való bizalmát és hozzá való hűségét. — Az utolsó pillanatra Isten megállítja kezét. — Csak a hitet akarta látni, áldozatot nem kíván.

“AZ ÉN SZERETETT FIAM, AKIBEN GYÖNYÖRKÖDÖM” — szól Isten Jézusra, Egyetlenére mutatva. Azután elindította a Golgotára vezető úton. Az Atya iránti engedelmesseggel, szeretettel, a benne való feltétlen bizalom legyőzte a haláltól való irtózatot félelmet, és a kereszting vitte Jézust. — De Isten őt nem állította meg ezen az úton. Jézusnak a poharat fenéig kellett ürítenie. Isten emberszeretete kész volt a legdrágábbat, az Egyetlenegyet halálra adni, megáldozni. Amit az embertől nem kívánt, maga megtette az emberért.

ADJUNK HÁLÁT Istennek kibeszélhetetlen szeretetéért, hogy a Krisztus áldozatával

bűneinket eltörölte és üdvösségünket megszerezte.

VALLJUK MEG, hogy sokszor a magunk áldozataival akarjuk megszerezni jóindulatát és megbizonyítani iránta való hűségünket, evangéliuma felszabadító örömhírét pedig kételkedéssel fogadjuk.

KÖNYÖRÖGJÜNK, hogy a Szentlélek az Atyában való őszinte bizalmat, reménységet és örömet keltsen bennünk; tegyen bennünket készszé az engedelmessegre, hogy ne csak gondolatban kísérjük el Megváltónkat a szenvedés bőjti útján, hanem értünk hozott áldozata nyomán bűnbánat és új élet támadjon bennünk.

MG/ze

Olvasd ...

Szorongatásban:

Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzelmes jobbjammal támogatlak. Ézs 41,10

Próbák és kísértések között:

De most így szól az Úr, a te teremtőd, Jákob, a-te formálód, Izrael: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ézs 43,1

Amikor magadra maradtál:

Ne félj, mert én veled vagyok!

Ézs 41,10

Nehéz feladatok előtt:

Légy erős, légy bátor és cselekedj! Ne félj és ne rettegj, mert az Úristen, az én Istenem veled van, nem hagy cserben és nem hagy el. 1Krn 28,20

Ha a holnap gondja nyomaszt:

Ne félj, mert én veled vagyok, megáldalak téged. 1Móz 26,24

Ha a halál rémít és a sötétség ijeszt:

Ne félj, én vagyok az élő, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. Jel 1,17-18

Ne félj, Isten hatalma örzi mindazokat, akik Jézus Krisztusra bízzák magukat és neki engedelmeskednek, mert Ővé a hatalom mennyen és földön!

Adományok az "Erős Vár"-ra

Köszönettel nyugtázzuk az 1980. március 15. és 1981. február 28. között az előfizetéseken felül beérkezett alábbi lapfenntartó adományokat (a Sajtóvásárnap alkalmával befizetett adományokat gyűlekezetünk mutatjuk ki, lásd Sajtóvásárnapi adományok — 1980):

\$385: Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia. — **\$100:** Lórántffy Care Center (Akron). — **\$22:** dr. Wigner Jenő (Princeton, NJ). — **\$20:** Fides Károly (Pittsburgh), v. Tapolcsányi Oszvald dr. **szülei emlékére** (Cleveland). — **\$12:** Eiler András (Waukesha, WI). — **\$10:** Argay Géza (Guelph, ON), dr. Csepely András (Toronto), Csíszár Lászlóné **leánya esküvőjén Isten dicsőségére** (Tarzana, CA), Ottenbacher Károly (Ridgewood, NY), v. Ózdy Béla (Ausztria). — **\$9:** Palotay József (Newbury Park, CA), Rupperecht Pál (Minneapolis). — **\$8:** Mihalik Gyula (Tenafly, NJ), Sárkány Károly (Hermiston, OR). — **\$7:** Bedőcs Józsefné (Ormond Beach, FL), Fehér Józsefné (Hammond, IN), Könyves Mihály (Cleveland), Neszlényi Jenőné (Rochester), Prinner Ede (Poughkeepsie, NY), dr. Relle Máttyás (Ellicott City, MD), Soldos Pálné (Cleveland), Tóka Lászlóné (Colorado Springs, CO), Varga Lajosné (Chicago). — **\$6:** Pavela József (Toronto), Schröder Istvánné (Toronto). — **\$5:** Csepeli Béla (Cleveland), Hangyássy B. Károly (Lake Elsimore, CA), Hegedűs Lajosné (Bethlehem), Kondor Mihályné (Detroit), Nitsch József (Longwood, FL), Szabadkai Sándor (Cleveland). — **\$4:** Farkas Jánosné (Cleveland), Mazán Erzsébet (Catskill, NY), Szöllősi

Jenőné (Golden, CO), Wágner Istvánné (Chicago), v. Zerinváry Szilárdné (Pittsburgh). — **\$3:** Ághy-Asbóth Zoltán (Hales Corners, WI), dr. Hadházy József (Jamestown, NY), Litauszky György (Haney, BC), Molnár Béla (Pittsburgh). — **\$2:** Asbóth Hermína, Bertók Lajos, Bús János, Czokoly Istvánné, dr. Déry Béláné, Dolesch Gyuláné, Oláh Gyuláné, Papp Gyuláné, Simon Bálint, Szabó Józsefné (mind Cleveland); Bakó Zsuzsanna (Bronx), Balogh Mihályné (Buffalo), Holéczy Sámuelné (Smithville, OH), Horváth Sándor (Dearborn, MI), dr. Lestyán János (Avalon Beach, FL), Madaras László (Boston), Merényi Károly (Sarasota, FL), Novák Dezső (Elyria, OH), Olchváry István (New Brunswick), Papp Gábor (Hamburg, NY), dr. Regős Péter (New York), dr. Sass István (Iowa City, IA), Simon Ferencné (New Brunswick), Somos Mihály (Sparks, NV), Szakál Lajosné (Pittsburgh), Tóth Adalbertné (Miami), Tóth Józsefné (Ontario, CA), Vietórisz József (Pittsburgh). — **\$1:** Bójtós László, László Béla, br. Schönberger Ernőné, v. Tapolcsányi Oszvald dr., Tenki Berta (mind Cleveland); Árvay Tiborné (Morton Grove, IL), Bede Miklós (Grand Island, NY), Hadnagy Terézia (Calgary, AB), Knodel János (Lehigh Acres, FL), Kocsis Irma (Rochester), Kovács Imréné (Bethlehem), dr. Kuhlmann Ferdinánd (Medical Lake, WA), Márton Józsefné (Wappingers Falls, NY), Reményik Miklós (Columbus, OH), Sánca Lipótné (Bethlehem), Szalai Károlyné (Bellefonte, MI), Szenté Ferenc (Pittsburgh), Tessényi Kornél (Avalon Beach, FL), Tóth Kálmán (Ardmore, PA), Vilmányi Lajosné (Tucson).

Jobb későn, mint soha...

Az Erős Vár a szétszórt amerikai magyar evangélikusok egyetlen összekötő kapcsa. Minden év. testvérnek küldjük, akiről csak tudomásunk van. Némely címre már évtizedek(!) óta jár az Anyaszentegyház írott üzeneteként ez a lap anélkül, hogy a címzett valamiképpen is reagálna arra. A rendesen előfizetőktől és a lap sok-sok támogatójától gyakran kapunk bátorító és köszönő sorokat. Újabban azonban gyakoribbá váltak nagyobb összegű csekkek is, melyeket régóta hallgató olvasóink küldenek de néhány kedvesen mentegető sor kíséretében. Követendő példaként álljon itt az egyik legutóbbi:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Úr!

Elég későn, de végre rádöbbenem, hogy én már évek óta magától értetődően olvasom az "Erős Vár" lapot, amit olyan rendszeresen és türelmesen küldenek és én eddig még egy vasat sem fizettem. Szégyellem magam, de most legalább észhez tértem. Nem tudom visszamenőleg mióta kapom a lapot, de nagyon

kérem, a következő számmal közöljék velem a kezdeti évszámot. Ugyanis szeretném a mulasztottakat pótolni. Most egyelőre mellékelek egy \$12.00-ról kiállított csekket. Természetesen ez nem előfizetés, hanem "hátra fizetés". Amint az értesítést megkapom, szeretném rendbetenni hanyagságomat és egyúttal az előfizetést is megküldeni. Kérem Szerkesztő Úr elnézését. Szívvelyes üdvözlettel, (aláírás).

FŐSPERESÜNK DÉL-AMERIKÁBAN

Nt. Brachna Gábor, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia főesperese december eleje óta a venezuelai Caracas gyülekezetének üresedésben levő lelkesi szolgálatát látja el. Értesülésünk szerint március 25-e körül tér vissza Clevelandba.

JUBILÁL AZ "ÚTITÁRS"

Az Európában élő magyar evangélikusok lapja, az Útitárs 25. évfolyamát kezdte ebben az évben. Mint írják: "Isten iránti hálával lépünk be a 25. 'életévünkbe'. Neki adunk hálát, hogy ezt megérhettük. Őt kérjük, hogy a második negyedszázadra is adjon erőt olvasóknak és szerkesztőknek." Ehhez csatlakoznak áldáskívánásukkal az amerikai magyar evangélikusok is!

Felhívás a Károli Gáspár Lelkészképző Intézet támogatására

Az Amerikai Magyar Református Egyház irányítása alatt az 1981-es esztendő őszén megindul Akronban és Ashlandban az egyetemi szinten való magyar református lelkészképzés.

Az akroni Magyar Református Egyház és a Lorántffy Otthon az amerikai magyarsággal együtt lehetővé teszi a hallgatók majdnem teljesen ingyenes kiképzését. A Károli Gáspár Lelkészképző Intézet megépítése körülbelül 250 ezer dollárba kerül, az építéshez szükséges kölcsön visszafizetését a helyi egyház garantálja majd. Akkor, amikor az Úristen segítségével az amerikai magyarság életének egyik leghatalmasabb és egész jövőnkre kiható vállalkozását kezdjük meg, hitünk bizonyosságát az Úr Jézus Krisztusra építjük, aki eddig is vezette egyházunkat, gyülekezeinket és magyar népünket.

Magyar egyházak, egyesületek, egyesek segítsétek felépíteni a jövő magyar református lelkészeink fellegvárát és elősegíteni kiképzésüket, hogy még sokáig szóljon az Isten igéje magyarul, igazán, úgy, ahogy őseink hirdették és hallgatták! Adományainkat vagy felajánlásainkat a következő címre küldjük:

Károli Gáspár Lelkészképző Intézet
2627 Copley Road, Akron, Ohio 44321

Minden egyes adomány levonható az állami jövedelmi adóból! Áldás, békesség!

Ábrahám Dezső püspök
Dömötör Tibor h. püspök
Nagy Lajos ny. püspök
Csordás Gábor esperes
dr. Harsányi András esperes

Böjtben

Norvég egyházi ének

Jézus Urunk szenved értünk,
Jó lesz Őt most elkísérnünk
Némán, csendesén.
Órajta van bűnünk átka,
Nehéz útját ezzel járja
Engedelmesen.

Fölhurcolták Golgotára,
Vérben fürdött szent orcája,
Megfeszítették.
Keresztfája közelében
Nevette Őt jókedvében
A vad csöcselék.

Jézus! Töltsd el szívemet
Csodálatos szereteted,
Ne hagyj magamra!
Ez hinte rá tiszta fényét,
Örök élet reményességét
Vándorútamra.

Johannes Barstad (1857—1943)

AZ EGYHÁZ HÍREI

MAGYARORSZÁG

* Veresegyház—Erdőkertesén, Vésén, Surdon, Kelenföldön megújított templomot, Dunaegyházán megújított gyülekezeti termet vett ünnepélyesen használatba, Veszprémgalán új oltárt, Csóváron pedig új gyülekezeti házat és lelkészlakot szentelt fel az ev. gyülekezet.

* Komáromban az ev. imaház felavatásának az 50., Kiskörösön Ponicsán Imre ev. lelkész helyi szolgálatának 40. évfordulójáról emlékeztek meg.

* Monoron Cselovszky Ferenc, Rácbakapi—Tárnokréten Pintér János, Szákon Balogh Andrásné Szemerei Mária, Szentén Balogh András, Lajoskomáromban Jakab Miklós, Hatvanban dr. Barcza Béla, s Balassagyarmaton Kalácska Béla az ev. gyülekezet új lelkésze.

* Meghalt Gosztola László magyarfalvi ev. lelkész. Lapunk szerkesztőjének évfolyamtársa volt a soproni teológián.

* Az Ev. Egyházra vonatkozó országos adatokból élénk gyülekezeti és lelképásztori tevékenység tűnik ki. Azonban elgondolkoztat az a körülmény, hogy az úrvacsorázások átlagos száma — a konfirmált egyháztagokat 318 ezerre becsülve — nem éri el személyenként az egyet sem két éves időszakra terjedően.

* Mint ismeretes, a VII. ev. világgyűlést Budapesten tartják 1984-ben. Azt remélik, hogy a rendezés költségéhez az ev. gyülekezetek 4 millió forintot adnak össze.

* 1982-re tervezik az új ev. énekeskönyv megjelentetését. Kézirata készen van. 550 éneket tartalmaz majd, közülük 46 teljesen újnak számít. Valamennyi éneket kottával is ellátanak. Ugyanarra az évre új Ágenda és új konfirmációs katekizist is tervezik.

* A Kelet-Békési (Ev.) Egyházmegye új esepere Táboroszy László békéscsabai lelkész.

* A Déli (Ev.) Egyházkerület lelkészi főjegyzőjévé és így püspökhelyettesé is dr. Nagy Gyula teol. professzort választották meg.

* A Debreceni Református Teológiai Akadémián diszduktorrá avatták Dr. Billy Graham baptista lelkészt.

U.S.A.

* Egy felekezeti konferencián aggodalommal állapították meg a kormányzati szervek növekvő beavatkozását egyházi ügyekbe.

* Az "American Lutheran Church" egyház missziós főbizottsága szerint politikai elnyomás, világméretű éhínség és szegénység, valamint az atomháború veszélye megkívánja, hogy az amerikai életfolytatásban és társadalmi rendben mélyreható változások álljanak be.

* Az Amerikai Bibliatársulat jelentése szerint a teljes Bibliát eddig 275 nyelvre, az Újszövetséget további 495 nyelvre, s valamely bibliai részt még további 940 nyelvre fordították le, azaz a Biblia, ill. legalább is egy része, 1710 nyelven ismeretes.

* Az "American Lutheran Church" egyház Ohio és Keleti Egyházkerületéből ún. Délkeleti Egyházkerületet hasítottak ki. Ehhez tartozik mostmár az Ohio Ek-ből Tennessee, Alabama, Mississippi, s a Keleti Ek-ből Észak- és Dél-Karolina, Georgia, Florida, meg a Bahama-szigetek.

* Ronald Reagan elnök főtanácsadója, Edwin Meese az aktív evangélikusok sorába tar-

tozik; Washingtonba való átköltözéséig a kaliforniai El-Cajonban lévő ev. gyülekezetnek volt a felügyelőhelyettese.

NORVÉGIA

* Egy kormányjelentésből az tűnik ki, hogy kívánatosnak tartják, ha az Ev. Egyház továbbra is megőrzi államegyházi jellegét.

AFGANISZTÁN

* Ismeretlen tettesek meggyilkoltak egy finn ev. misszionárius házaspárt.

ETIÓPIA

* Rövid egymásutánban két ev. lelkészt is hivatalvesztésre és kiközösítésre ítélték többnejűség miatt.

FRANCIAORSZÁG

* Nyugalombavonul az Ev. Világszövetség strassburgi Ökumenikus Intézetének az éléről dr. Vajta Vilmos teol. professzor. Helyét Dr. Per Lönning volt norvég püspök foglalja el. Dr. Lönning nemrég nagy feltűnést keltett azzal, hogy "a jelenlegi Izrael-állam ésszerűtlen dicsőítését" kifogásolta.

Hírközlő: Bernhardt Béla

Sajtóvasárnapi adományok — 1980

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konföderáció közgyűlési határozata értelmében évenként, az egyházi esztendő utolsó vasárnapján minden gyülekezetben sajtóvasárnapot kell tartani az ERŐS VÁR javára. Az 1980. november 23-i sajtóvasárnap nyomán beérkezett összegeket az ERŐS VÁR köszönettel nyugtázza:

BUFFALO: adományok összege: \$25.00.

CLEVELAND-ELSŐ: adományok 9.00, előfizetések 3.00, összesen \$12.00.

CLEVELAND-NYUGAT: adományok összege 137.50, előfizetések 116.00, összesen \$253.50.

TORONTO: adományok 50.00, előfizetések 100.00, összesen \$150.00.

Lapzártáig nem érkezett jelentés a többi lelkészi hivataltól. Az előfizetések egyéni nyugtá-

zása mindenkor a címszalagon látható lejáratú év és hónap kijavításával történik. Itt közöljük a sajtóvasárnapi (előfizetéseken felüli és kívüli) adakozók névsorát gyülekezetenként, csak vezetőknél.

Buffalo: Gyülekezeti pénztár. — **Cleveland-Első:** Gömör, Hank, Kiss P., N.N. — **Cleveland-Nyugat:** Bertalan, Bodnár, Dandy, Domján, Féja, Földényi, Frigyes, Horváth G., Kató, Kemes, Kispál, Kiss J., Klein J., Könyves, Kovács J., Kovács K., Lelbach, Lovagi, Menyhárt, Micsko, Németh, Rajnay, Radányi, Sala, Simon B., Szeebach, Szénásy, Szent-Király, Tapolcsányi, Tihanyi, Vajda, Váraljai, Virágh, Zát, N.N., N.N. — **Toronto:** Bakó, Barbier, Boros, Czirá, Érsek, Fritsch, Káló, Körös, Kovács, Krasznay, Miklián, Must, Zoltai. — **AZ IDEI SAJTÓVASÁRNAP NOVEMBER 22-ÉN LESZ!**

CLEVELAND—ELSŐ

Lelkész: Pohóczky Béla

Templom és lelkészi hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Lelkészlakás: (216) 721-7537. Vasárnapi istentiszteletek: angol 9:45, magyar 11 órakor.

Áldásos volt karácsonyi ünneplésünk. Az angol istentiszteleteken Fazekas Alice, a magyaroknál a lelkész maga orgonált. Jan. 25-én lelkészünk a torontói magyar evangélikusok számára tartott istentiszteletet és képviselte az evangélikusokat az ökumenikus áhítaton. Köszönjük Rev. Fred Natemeyer és Kiss Pál Mihály lévita itteni helyettesítő szolgálatát. Febr. 22-i közgyűlésünkön a lelkész és a tisztviselők beszámoltak múltévi munkálkodásukról. Külön köszönjük pénztárosunk, Furjanic Júlia pontos kimutatását. Február folyamán imádságban adtunk hálát a 90 éves id. Gorta Pálné, valamint Salay József és Tüskés Józsefné testvéreink születésnapja alkalmából. Kórházi kezelésben részesült betegeink: Győr István, Beck Jánosné, Salay Józsefné és Rose Ardale. Gyógyulást kívánunk nekik! Jan. 8-án temettük Gabnai Józsefet, Salay József testvérét nagy részvét mellett. Febr. 16-án búcsúztunk Alapi Endre zenetanár, egyházunk kántorától. Temetésén százak vettek részt, hiszen mindenki szerette és tisztelte orgonistánkat, aki 15 évig szolgált hűséggel. Az Úr vigasztalja meg az elhunyt testvéreinkért gyászolókat!

Ünnepi istentiszteleteink: Virágvasárnap (ápr. 12): angol 9:45, magyar 11-kor. Nagycsütörtökön este 7:30-kor angol (úrv.). Nagypénteken kivételesen **reggel 9-kor** magyar istentisztelet. Húsvétvasárnap angol reggel 8-kor, magyar de. 10 órakor, mindkettő úrvacsorával.

Kérésünk: Látogassa mindenki az Úr házat hűségesen, mert eljöhét az az idő, amikor ez már nem lesz lehetséges. Ne hallgassunk a hitegetőkre, járjunk templomba és támogassuk egyházunkat: jó szóval, cselekedettel, adománnyal, ki-ki tehetsége szerint. Istentől gazdagon megáldott húsvéti ünneplést kívánunk mindenkinek!

CLEVELAND—NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Templom: W. 98 és Denison Ave. — Lelkészhiatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: (216) 961-6895. — **Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraszó minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.**

A jan. 18-án megtartott évi közgyűlésen elhangzott jelentések így mutatják meg a gyülekezet életét 1980 folyamán a számok tükrében: Az elmúlt évben tartottunk 105 angol, 52 magyar, 3 kombinált, összesen 150 délelőtti

SECOND CLASS PUBLICATION.**POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)****BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.**

istentiszteletet; 3 angol, 1 magyar, összesen 4 esti alkalommal együtt 109-et, melyből 28 volt úrvacsorával. Vasárnaponként átlagosan 68 hívünk vette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát, e számon belül az angol templomlátogatottság 2-vel emelkedett, a magyar "0.4 személlyel" csökkent. Két keresztes és öt esketés volt. Konfirmálás nem volt, jelenleg sincsenek arra készülő fiatalok beiratkozva. Eltemettünk öt egyháztagot.

A pénzügyi bizottság jelentette, hogy az előző évi áthozat 8,895.98 dollár volt, 1980. évi bevételünk 33,473.30-at tett ki, míg a kiadás 32,490.11-re rúgott, ezzel az egyenleg 1980 végén: 9,879.17. Missziói pénztárunk az egyházkerületnek átutalt 1,690.23-at, a Magyar Konferenciának 187.82-t, egyéb helyi és közegyházi célokra (mint "Strength for Mission") 449.25-öt.

A gyülekezet előjárói 1981/82-ben: a) tisztviselők, akik a presbitérium tagjai: Frigyes Dezsőné pü. titkár, v. Kemes László felügyelő, Lovagi Tibor ellenőr, Ori Gyula missziói pénztáros, Rózsashegyi Károly algondnok, Szalay István pénztáros, v. Tapolcsányi Oszvald dr. jegyző, Tihanyi Sándor dr. a pü. bizottság elnöke; b) tisztviselők, akik nem tagjai a presbitériumnak: Rajnay Zoltán és Seezbach Gusztáv ellenőrök; c) a presbitérium rendes tagjai: Ignátz Jánosné, Miller Henrik, Pelsőci Willibald, Radányi Oszkár dr., Sala Norbert, Simon Bálint, Tóth László és Váraljay János; d) tb. presbiterek: Balogh János, Bertalan Kálmán, Majoros Pál, Németh Elekné és v. Özdy Béla. — A magyar istentiszteleten egyháziak: Radányi Oszkár dr., Simon Bálint és Váraljay János. Házgondnok: Boros János. Orgonista: Guttovz József.

Az Oltáregylet pénztárának évvégi egyenlege \$3,187.29. A Férfikör újraválasztotta eddigi tisztikarát 1981/82-re.

A gyülekezet fennállása 45. jubileumát május 17-én ünnepeljük. Kombinált ünnepi istentisztelet délelőtt 11-kor, jubileumi díszbéd ½1 óraker.

TORONTOH. lelkész: **Bernhardt Béla**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street. — Lelkeszi hivatal: 9715 Lake Ave., Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján este 6 óraker. Miklián Lajos felügyelő telefonszáma: (416) 621-8285.

Január 11-én tartottuk meg gyülekezetünk 1981. évi közgyűlését. A pénztárosi, felügyelői, s lelkészi jelentésből kitűnt, hogy kicsiny közösségünk a körülményekhez képest — még a deficités évvárás ellenére is — híven állta a vártát. Reméljük az új esztendőben új remények megvalósulását. Költségvetési keretünket 1981-re 5,555 dollárban állapítottuk meg; ennek nagyobb részét a messziről való lelkészi beszolgáláshoz szükséges útiköltség emészt

fel. Megválasztottuk presbitereink sorába Rácz Andrásné; Babos Sándorral, Bakó Lászlóval (pénztáros), dr. Körös Jánossal (jegyző), Krasznai Károlyval (felügyelőhelyettes), Miklián Lajossal (felügyelő) és Németh Sándornéval szolgál együtt egyházunk javára.

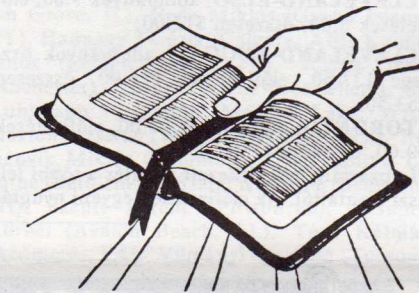
Február 22-én igenek számszámú vendég-sereg részvételével tartottuk meg díszvacsoránkat a kanadai magyar ág. h. ev. lelkigondozás megkezdésének 54. évfordulóján. Ft. Máté József S. J. római katolikus lelkész, a református lelkészek közül Nt. Mező Pál feleségével, Nt. Seress Ödön, és Nt. dr. Vatai László feleségével volt a díszvendégünk, továbbá más egyházi és egyesületi kiküldöttek is. Az ünnepi beszédet lelkészünk tartotta a tanítványság témájáról. Befejezésül ezeket mondotta: "Számunkra az az elhívás, hogy ezen a helyen legyünk tanítványok az élet minden terén, s éppen magyarul és magyarokként legyünk keresztények, tanítványok. Ez az elkerülhetetlen, elháríthatatlan és elutasíthatatlan életfeladatunk. Elődeink nyomán, s elsősorban azok

nyomán, akik legelőször engedelmeskedtek a tanítványi elhívásnak, mi nem engedhetünk meg magunknak kevesebbet. Jézus Krisztusban ezt meg is cselekedhettük." — Az izletes vacsora Király Ferencné és sok készséges segítő társát dicsérte. A szervezés feladatát Zoltai Miklósné nőegyleti elnök és Miklián Lajos felügyelő a presbiterekkel, a beszerzését Krasznai Károlyék, s a teremrendezését férfitagjaink látták el buzgalommal. Az estet tombola tette még hangulatossá; köszönetet mondunk a nyemreménytárgyakért is.

Április 5-én tartjuk bőjti családi áhítatunkat (részletek helyi értesítés szerint). Az április 12-re esedékes Istentisztelet elmarad. Nagypénteken, április 17-én, az Istentisztelet kivételesen délután 3 óraker kezdődik, ekkor az Úrvacsora is kiosztásra kerül; a beszolgálat Nt. Pohóczky Béla clevelandi ev. lelkész végzi.

Istennek adunk hálát, hogy karácsonykörűli nagybetegeink, özv. Kovács Gyuláné és ifj. Rácz András már közel állnak a teljes felgyógyuláshoz.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1981. MÁRCIUS HÓ**VÍZK. U. UT. VAS. — MÁR. 1.****Heti ige: Lk 18:31**

- 2Pt 1:16-21. — Mt 17:1-9.
- Ám 5:21-24. — Lk 13:22-30.
- Ézs 58:1-9a. — Lk 13:31-35.
- Bőjtkezdet.** Mt. 6:1-6, 16-21. Lk 14:1-14.
- 2Móz 32:1-6, 15-20. — Lk 14:15-24.
- 2Kor 7:8-13a. — Lk 14:25-35.
- Dán 5:1-30. — Lk 15:1-10.

BŐJT 1. VAS. — MÁR. 8.**Heti ige: 1Jn 3:8b**

- Rm 5:12-19. — Mt 4:1-11.
- Jk 4:1-10. — Lk 15:11-32.
- Jk 1:12-18. — Lk 16:1-13.
- Jób 1:1-22. — Lk 16:14-18.
- 2Kor 6:1-10. — Lk 16:19-31.
- Ef 6:10-20. — Lk 17:1-10.
- Zsid 2:10-18. — Lk 17:11-19.

BŐJT 2. VAS. — MÁR. 15.**Heti ige: Rm 5:8**

- Rm 4:1-5, 13-17. — Jn 4:5-26.
- Zsid 11:8-10. — Lk 17:20-37.
- Jn 8:21-30. — Lk 18:1-8.
- Jób 2:1-10. — Lk 18:9-17.
- 2Kor 13:3-6. — Luk 18:18-30.
- Gal 4:12-20. — Lk 18:31-43.
- Jn 8:46-59. — Lk 19:1-10.

BŐJT 3. VAS. — MÁR. 22.**Heti ige: Lk 9:62**

- Ef 5:8-14. — Jn 9:13-17, 34-39.

- 2Pt 1:13-21. — Lk 19:11-27.
- Mk 8:10-21. — Lk 19:28-40.
- Jób 7:11-21. — Lk 19:41-48.
- Jer 20:7-13. — Lk 20:1-8.
- 1Ts 2:13-20. — Lk 20:9-19.
- 2Tim 4:1-5. — Lk 20:20-26.

BŐJT 4. VAS. — MÁR. 29.**Heti ige: Jn 12:24**

- Rm 8:1-10. — Mt 20:17-28.
- Jn 6:23-29. — Lk 20:27-40.
- Fil 1:15-21. — Lk 20:41-44.

1981. ÁPRILIS HÓ

- Jób 9:14-23, 32-35. — Lk 20:45-21:4.
- 5Móz 8:2-3. — Lk 21:5-19.
- Jn 10:17-25. — Lk 21:20-28.
- Ám 8:11-12. — Lk 21:29-38.

BŐJT 5. VAS. — ÁPR. 5.**Heti ige: Mt 20:28**

- Rm 8:11-17. — Jn. 11:1-53.
- Zsid 7:24-27. — Lk 22:1-6.
- 4Móz 21:4-9. — Lk 22:7-23.
- Jób 19:21-27. — Lk 22:24-38.
- Zsid 9:11-15. — Lk 22:39-46.
- Jn 11:47-54. — Lk 22:47-53.
- Zsid 10:1-10. — Lk 22:54-62.

VIRÁGVAS. — ÁPR. 12.**Heti ige: Jn 3:14-15**

- Fil 2:5-11. — Mt 27:11-54.
- 2Móz 12:1, 3-7. — Lk 22:63-71.
- Jn 12:27-33. — Lk 23:1-12.
- Jób 38:1-11; 42:1-2. — Lk 23:13-25.
- Jn 13:1-15. — Lk 23:26-31.
- Nagypéntek.** Jn 19:16-30. — Lk 23:32-49.
- Jón 2:3-10. — Lk 23:50-56.

HÚSVÉT — ÁPR. 19.**Heti ige: Jel 1:18**

- Húsvétvas.** Kol. 3:1-4. — Mt 28:1-10.
- Húsvéthétfő.** 1Kor 15:1-20. — Lk. 24:1-35
- Jn 20:1-10. — Lk 24:36-53.
- Jn 20:11-18. — Kol 1:1-8.
- 1Kor 15:20-28. — Kol 1:9-14.
- 1Kor 15:35-49. — Kol 1:15-18.
- 1Kor 15:50-58. — Kol 1:19-23.

HÚSVÉT 2. VAS. — ÁPR. 26.**Heti ige: 1Pt 1:3**

- 1Pt 1:3-9. — Jn 20:19-31.
- 1Pt 1:22-25. — Kol 1:24-29.
- 2Tim 2:1-5. — Kol 2:1-7.
- 1Jn 2:12-17. — Kol 2:8-15.
- Mk 16:9-20. — Kol 2:16-19.